

Наукові перспективи
Видавнича група

Bulletin of Science and Education

ВІСНИК науки та
ОСВІТИ
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

№ 2(44) 2026

УДК 316.77:004

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-730-741](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-730-741)

Момот Неля Миколаївна кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри журналістики, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-1054-4517>

КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Анотація. У статті здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз культури професійного спілкування в умовах цифровізації сучасного суспільства. Обґрунтовано, що цифрова трансформація соціальних, освітніх і професійних практик істотно змінює форми, канали, зміст і етичні засади професійної комунікації, переносючи її переважно у цифрове середовище. Визначено сутність культури професійного спілкування як інтегративної складової інформаційної та цифрової культури фахівця, що поєднує комунікативні компетентності, цифрові навички, медіаграмотність, бібліографічну культуру, критичне мислення та ціннісно-етичні орієнтири професійної діяльності.

Проаналізовано специфіку синхронних і асинхронних форматів професійної взаємодії (відеоконференції, вебінари, онлайн-наради, електронне листування, професійні форуми, спільна робота з документами), а також роль цифрового етикету, академічної доброчесності та відповідальності за публічність і наслідки професійного висловлювання. Показано, що ефективність цифрової комунікації залежить не лише від технічної підготовки, а насамперед від сформованості інформаційно-цифрової культури особистості та її здатності до етичної й соціально відповідальної взаємодії.

Особливу увагу приділено актуалізації культури професійного спілкування в умовах воєнного стану, віддалених і гібридних форматів роботи, коли цифрове середовище стає основним простором професійної діяльності. Наголошено на значенні бібліографічної культури як механізму забезпечення якості наукового дискурсу, спадкоємності знань і дотримання принципів інтелектуальної власності. Доведено, що розвиток культури професійного спілкування є необхідною передумовою ефективною взаємодії, професійної стійкості, соціальної довіри та сталого розвитку професійних спільнот в інформаційному суспільстві. Наголошено, що формування культури професійного спілкування має бути пріоритетом вищої освіти та безперервного професійного розвитку в умовах цифрової трансформації.

Ключові слова: культура професійного спілкування; цифровізація; цифрова культура; інформаційна культура; професійна комунікація; медіаграмотність; бібліографічна культура; цифрові компетентності.

Momot Nelia Mykolaivna Phd of Philological, Associate Professor, Head of the Department of Journalism, KROK University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-1054-4517>

CULTURE OF PROFESSIONAL COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

Abstract. The article provides a comprehensive theoretical and methodological analysis of the culture of professional communication in the context of the digitalization of modern society. It substantiates that the digital transformation of social, educational, and professional practices significantly changes the forms, channels, content, and ethical foundations of professional communication, shifting it predominantly to the digital environment. The essence of professional communication culture is defined as an integrative component of a specialist's information and digital culture, combining communicative competencies, digital skills, media literacy, bibliographic culture, critical thinking, and value-based ethical orientations of professional activity.

The specifics of synchronous and asynchronous formats of professional interaction (video conferences, webinars, online meetings, email correspondence, professional forums, collaborative document work) are analyzed, as well as the role of digital etiquette, academic integrity, and responsibility for the publicity and consequences of professional expression. It is shown that the effectiveness of digital communication depends not only on technical training but primarily on the level of development of an individual's information and digital culture and their ability to engage in ethical and socially responsible interaction.

Attention is paid to the actualization of professional communication culture under martial law conditions and in remote and hybrid work formats, when the digital environment becomes the primary space of professional activity. The importance of bibliographic culture as a mechanism for ensuring the quality of scientific discourse, continuity of knowledge, and adherence to intellectual property principles is emphasized. It is proven that the development of professional communication culture is a prerequisite for effective interaction, professional resilience, social trust, and the sustainable development of professional communities in the information society. It is emphasized that fostering professional communication culture should be a priority in higher education and lifelong professional development amid digital transformation.

Keywords: professional communication culture; digitalization; digital culture; information culture; professional communication; media literacy; bibliographic culture; digital competencies.

Постановка проблеми. Трансформаційні зміни у суспільстві, зумовлені цифровізацією всіх сфер соціальної, професійної та освітньої діяльності, суттєво підвищили вимоги до рівня професійного спілкування й культури використання цифрового середовища з фаховою метою.

Професійна комунікація дедалі частіше здійснюється у форматах онлайн-зустрічей, відеоконференцій, асинхронної взаємодії, електронного листування, що актуалізує проблему формування культури професійного спілкування в умовах цифровізації.

Ефективна взаємодія у цифровому просторі потребує не лише технічних навичок, а й дотримання етичних норм, комунікативної відповідальності, вміння працювати з інформацією та критично її осмислювати. У цьому контексті культура професійного спілкування розглядається як складова ширшого феномена цифрової культури сучасного фахівця.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифрової культури як культурологічного й соціального феномену знайшла відображення у працях М. Жалдака [1], В. Цимбалюка [2], Н. Новицької [3], Г. Павленко [4], О. Струтинської [5], О. Астаф'єва [6] та ін. У цих дослідженнях цифрова культура трактується як інтегрована система цінностей, норм, знань і практик, що визначають поведінку людини у цифровому середовищі.

Питання формування інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців детально розглянуто І. Шищенко та І. Харченком [7], які наголошують на поєднанні цифрової грамотності, цифрових компетентностей і ціннісно-етичного компоненту інформаційної культури.

Водночас дослідження культури професійного та ділового спілкування в умовах неперервної освіти і цифрових комунікацій представлені у працях В. Стрельнікова та Л. Лебедик [8], де акцентується роль синхронної й асинхронної взаємодії, цифрового етикету та рефлексивного середовища професійного розвитку.

Мета дослідження полягає у визначенні різноманітних форматів ділового спілкування, веденні наукової та професійної комунікації в умовах цифрового середовища і запитів суспільства, на вимогу якого фахівець має здобути відповідні професійні компетентності.

Виклад основного матеріалу. Цифровізація професійної комунікації спрямована на ефективне використання інноваційних технологій для організації наукових і професійних дискусій, відеоконференцій, форумів, електронних консультацій та інших форм взаємодії у цифровому

середовищі. Такі комунікативні практики істотно трансформують традиційні моделі професійного спілкування, розширюючи часові, просторові й інституційні межі взаємодії між фахівцями. Застосування цифрових платформ забезпечує оперативність обміну інформацією, можливість залучення широкого кола учасників, міждисциплінарну та міжнародну кооперацію, що є особливо важливим для наукової, освітньої й експертної діяльності в умовах глобалізації та суспільних трансформацій.

У сучасному цифровому середовищі професійне спілкування реалізується у синхронних та асинхронних формах. До синхронних належать відеоконференції, онлайн-зустрічі, вебінари, панельні дискусії, які забезпечують безпосередню комунікативну взаємодію й оперативний зворотний зв'язок. Асинхронні форми включають електронне листування, форуми, коментарі у професійних спільнотах, спільну роботу з документами у хмарних сервісах, що дозволяє здійснювати комунікацію незалежно від часових обмежень і фізичної присутності учасників. Саме поєднання синхронної й асинхронної взаємодії визначає сучасну специфіку культури професійного спілкування в умовах цифровізації.

Водночас ефективність цифрової професійної комунікації безпосередньо залежить від рівня сформованості культури спілкування її учасників. Ідеться не лише про технічну обізнаність у використанні цифрових інструментів, а й про дотримання норм професійної етики, цифрового етикету, комунікативної відповідальності та здатності до конструктивного діалогу. У цьому контексті цифрова взаємодія виступає індикатором професіоналізму фахівця, його готовності до партнерської співпраці, толерантності до різних позицій, уміння аргументовано висловлювати власну думку і коректно реагувати на критичні зауваження [8].

Особливої актуальності питання культури професійного спілкування набуває в умовах воєнного стану та масового переходу до віддалених і гібридних форматів роботи. За таких обставин цифрове середовище стає основним простором професійної взаємодії, що зумовлює зростання вимог до самодисципліни, етичної відповідальності, інформаційної безпеки та психологічної культури комунікації. Фахівець має володіти навичками регулювання комунікативної поведінки, уникнення конфліктів, дотримання норм академічної доброчесності й авторського права у цифровому просторі.

Культура професійного спілкування в умовах цифровізації тісно пов'язана з розвитком цифрової культури як системи цінностей, норм і практик взаємодії людини з інформаційним середовищем. Дослідники наголошують, що цифрова культура включає не лише цифрові навички та компетентності, а й світоглядні, етичні та соціокультурні компоненти, які визначають характер професійної комунікації [7]. У цьому сенсі професійне

спілкування виступає простором реалізації цифрової культури фахівця, де поєднуються знання, цінності та комунікативний досвід.

Важливою складовою культури професійного спілкування у цифровому середовищі є медіаграмотність і культура роботи з інформацією. Фахівець має володіти навичками пошуку, критичного аналізу, інтерпретації та коректного використання інформаційних ресурсів, що є необхідною умовою якісної наукової та професійної комунікації. У цьому контексті особливого значення набуває бібліографічна культура як підсистема цифрової культури, яка реалізується через роботу з електронними бібліотеками, науковими базами даних, цифровими архівами і платформами академічних публікацій.

З культурологічного погляду, бібліографічна культура постає як механізм накопичення, збереження та трансляції наукового й культурного досвіду, що забезпечує спадкоємність знань і професійних традицій. Бібліографічний метод у науково-навчальній діяльності виконує функцію інструменту культурної пам'яті та є важливим чинником формування відповідального професійного спілкування у цифровому просторі.

Тобто, культура професійного спілкування в умовах цифровізації є складним багатовимірним феноменом, який інтегрує технологічні можливості цифрового середовища з етичними, соціальними і культурологічними вимірами професійної діяльності. Вона формує основу ефективної взаємодії, соціальної відповідальності та сталого розвитку професійних спільнот у сучасному інформаційному суспільстві.

В умовах воєнного стану й поширення віддалених і гібридних форм роботи етика професійної комунікації набуває особливої актуальності та вимагає постійного оновлення професійних компетентностей, пов'язаних із синхронною й асинхронною взаємодією, цифровим етикетом і безпекою комунікацій. Цифрове середовище в таких умовах стає не допоміжним, а основним простором професійної взаємодії, що істотно посилює відповідальність фахівця за зміст, форму та наслідки власних комунікативних дій. Дослідники наголошують, що в умовах кризових соціальних викликів культура професійного спілкування виконує стабілізаційну функцію, сприяючи збереженню довіри, професійної солідарності й ефективної координації спільної діяльності [8].

Особливістю професійної комунікації у цифровому середовищі є поєднання синхронних форматів (відеоконференції, онлайн-наради, вебінари) та асинхронних форм взаємодії (електронне листування, форуми, спільна робота з документами, коментарі у професійних мережах). Таке поєднання потребує від фахівця не лише технічної готовності, а й сформованої культури комунікативної поведінки, здатності адаптувати

стиль спілкування до різних часових режимів, контекстів і аудиторій. Як зазначають науковці, ефективна синхронна та асинхронна взаємодія можлива лише за умови дотримання норм цифрового етикету, чіткості формулювань, коректності зворотного зв'язку й усвідомлення меж публічності професійного висловлювання.

У контексті цифровізації особливого значення набуває також проблема безпеки професійної комунікації. Фахівець має володіти базовими знаннями з інформаційної та цифрової безпеки, усвідомлювати ризики витоку даних, маніпулятивних впливів, порушення конфіденційності й авторських прав. Недотримання цих аспектів не лише знижує якість професійної взаємодії, а й підриває довіру до комунікатора як до відповідального суб'єкта професійної діяльності. У цьому сенсі інформаційно-цифрова культура розглядається як інтегративна якість особистості, що поєднує цифрову грамотність, етичні установки та ціннісні орієнтири взаємодії в інформаційному просторі [7].

Практичне оволодіння цифровими технологіями в зазначеному контексті виступає не лише функціональною необхідністю, а й індикатором рівня культури професійного спілкування. Здатність ефективно використовувати цифрові інструменти для організації комунікації, дотримуючись етичних норм і принципів академічної доброчесності, свідчить про сформованість професійної та соціальної відповідальності фахівця. Таким чином, культура професійного спілкування в умовах воєнного стану і цифровізації постає як важливий чинник професійної стійкості, адаптивності та збереження якості професійних взаємин у кризових умовах [8].

Комунікаційний аспект культури професійної цифровізації охоплює різні форми обміну інформацією — усну, письмову й електронну, серед яких саме цифрова комунікація в сучасних умовах набуває домінуючого значення. Це зумовлено не лише технічним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, а й трансформацією соціокультурних практик професійної взаємодії, що дедалі частіше переміщуються у цифрове середовище. Як зазначають дослідники, цифрова комунікація змінює традиційні моделі професійного спілкування, поєднуючи риси міжособистісної, публічної та масової комунікації й формуючи нові комунікативні норми і поведінкові стратегії.

Інтернет-простір суттєво розширює можливості освоєння культурного інформаційного середовища, забезпечуючи багатоканальність і мультимодальність професійного спілкування. Електронна пошта, відеоконференції, форуми, чати, електронні журнали, коментарі на вебресурсах та у професійних спільнотах стають не лише технічними засобами передачі інформації, а й повноцінними культурними формами комунікації, у межах

яких відтворюються професійні цінності, норми взаємодії та етичні стандарти.

Цифрові канали професійної комунікації сприяють інтенсифікації обміну знаннями, оперативності прийняття рішень та розширенню професійних контактів, водночас підвищуючи вимоги до якості мовлення, логіки викладу думок і культури письмового та усного цифрового дискурсу. У цьому контексті культура професійного спілкування передбачає вміння адаптувати комунікативні стратегії до специфіки конкретного цифрового формату, аудиторії та ситуації взаємодії, що є важливою складовою цифрової компетентності фахівця [7].

Використання цифрових форм комунікації також актуалізує проблему відповідальності за зміст і наслідки професійного висловлювання. Підвищена публічність цифрового простору, можливість тривалого збереження та багаторазового відтворення інформації зумовлюють необхідність усвідомленого ставлення до мовленнєвої поведінки, дотримання норм академічної доброчесності, авторського права і професійної етики. Таким чином, цифрова комунікація у межах культури професійного спілкування виступає не лише інструментом обміну інформацією, а й простором культурної відповідальності та саморепрезентації фахівця.

Отже, комунікаційний аспект культури професійної цифровізації слід розглядати як складний соціокультурний феномен, у межах якого технологічні можливості цифрового середовища поєднуються з ціннісними, етичними та культурними вимірами професійної діяльності, визначаючи якість і ефективність сучасної професійної взаємодії.

Інноваційні підходи у професійному спілкуванні в умовах цифровізації передбачають цілеспрямований розвиток цифрової культури, медіаграмотності та навичок роботи з інформацією як базових складників професійної комунікативної компетентності сучасного фахівця. У наукових дослідженнях інформаційна культура розглядається як інтегративна характеристика особистості, що охоплює здатність до свідомого сприйняття, осмислення, відбору, інтерпретації й використання інформації у різних сферах діяльності [1; 2]. Саме інформаційна культура створює підґрунтя для формування відповідальної та ефективно професійної комунікації у цифровому середовищі.

У структурі професійної комунікативної компетентності особливе місце посідають уміння інтерпретації та аналізу текстів, володіння алгоритмами пошуку, відбору й критичної оцінки інформаційних джерел. Ці навички забезпечують не лише якість професійного спілкування, а й здатність фахівця орієнтуватися у складному інформаційному просторі, відрізнити достовірну інформацію від маніпулятивної, а також

дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики [3]. У контексті управлінської й професійної діяльності інформаційна культура виступає чинником раціоналізації комунікативних процесів і підвищення ефективності прийняття рішень.

Інформаційна культура соціальних суб'єктів є важливим фактором удосконалення управління суспільством, оскільки визначає здатність особистості діяти відповідально в інформаційному середовищі та усвідомлювати соціальні наслідки власної комунікативної поведінки [4]. У цьому сенсі професійне спілкування у цифровому просторі виходить за межі суто інструментального обміну інформацією і набуває соціокультурного й ціннісного виміру.

Розвиток цифрової культури професійного спілкування безпосередньо пов'язаний із формуванням цифрових навичок і цифрової компетентності. Дослідження зарубіжного досвіду країн ЄС засвідчують, що цифрова компетентність охоплює не лише технічні вміння користування цифровими інструментами, а й комунікативні, критичні та етичні аспекти взаємодії у цифровому середовищі [5]. Це означає, що ефективна професійна комунікація у цифровому форматі потребує цілісного поєднання технологічної підготовки з культурою мовлення, критичного мислення і відповідальності за поширювану інформацію.

У ширшому соціокультурному контексті цифрова культура розглядається як показник зрілості суспільства та готовності його членів до конструктивної взаємодії в умовах цифрових трансформацій. За спостереженнями А. Астаф'єва, розвиток цифрової культури українського соціуму є необхідною умовою формування стійких комунікативних практик, заснованих на довірі, відкритості й партнерстві [6]. У професійному спілкуванні це проявляється у здатності фахівців до продуктивного діалогу, взаєморозуміння та кооперації у цифровому середовищі.

Важливим теоретико-методологічним підґрунтям розвитку культури професійного спілкування є концепція інформаційно-цифрової культури, у межах якої поєднуються цифрова грамотність, цифрова компетентність і ціннісно-етичний компонент інформаційної культури. Такий підхід дозволяє розглядати професійну комунікацію як системний процес, що інтегрує знання, уміння, установки та досвід взаємодії у цифровому середовищі.

Практичний вимір зазначених підходів яскраво проявляється у сфері неперервної освіти, де культура ділового та професійного спілкування формується через поєднання синхронних і асинхронних цифрових комунікативних практик.

Досвід дослідників свідчить, що саме розвиток культури спілкування у цифровому форматі сприяє професійному зростанню, зниженню рівня

комунікативного стресу та формуванню лідерських і командних якостей фахівців [8].

Таким чином, інноваційні підходи до професійного спілкування в умовах цифровізації ґрунтуються на комплексному розвитку інформаційної та цифрової культури, медіаграмотності й аналітичних навичок роботи з інформацією, що забезпечує якість, етичність і соціальну відповідальність професійної комунікації.

Окремого значення в умовах цифровізації набуває бібліографічна культура як підсистема цифрової та інформаційної культури фахівця. Вона формується на перетині інформаційної грамотності, навичок роботи з цифровими ресурсами й ціннісного ставлення до наукового знання. У наукових дослідженнях інформаційна культура визначається як здатність особистості цілеспрямовано працювати з інформаційними потоками, критично їх осмислювати та відповідально використовувати у професійній діяльності. Саме у цьому контексті бібліографічна культура виступає практичним виявом інформаційної культури у сфері наукової та освітньої комунікації.

Робота з бібліографічними джерелами на цифрових платформах, у національних і міжнародних електронних бібліотеках, наукових репозитаріях та базах даних розглядається як складова культурологічного підходу до професійної діяльності. Така робота передбачає не лише технічну здатність знаходити та оформлювати джерела, а й уміння орієнтуватися у науковому дискурсі, встановлювати міжтекстові зв'язки, розуміти еволюцію наукових ідей та їх соціокультурний контекст. Отже, бібліографічна культура виходить за межі формального переліку джерел і постає як спосіб осмислення та структурування наукового знання [3].

У цифровому середовищі бібліографічна культура набуває нових характеристик, пов'язаних із розширенням доступу до інформаційних ресурсів, зростанням обсягів наукових публікацій та необхідністю критичного відбору релевантних джерел. Цифровізація науково-навчальної діяльності зумовлює потребу в поєднанні бібліографічної культури з цифровими навичками і цифровою компетентністю. Ефективна робота з електронними джерелами передбачає володіння інструментами пошуку, систематизації, цитування та збереження наукової інформації, а також розуміння етичних і правових норм використання цифрового контенту. У цьому контексті бібліографічна культура стає складником ширшої цифрової культури, що забезпечує якість професійної та наукової комунікації.

З позицій розвитку цифрової культури суспільства, бібліографічна культура виконує функцію збереження наукової та культурної пам'яті. Аналітичні дослідження з проблем цифрової культури підкреслюють, що

здатність працювати з науковими джерелами в цифровому середовищі є важливою умовою спадкоємності знань і стійкості наукових традицій [6]. У цьому сенсі бібліографічний метод у науково-навчальній діяльності виступає інструментом не лише трансляції інформації, а й відтворення культурного досвіду поколінь.

Водночас формування бібліографічної культури неможливе без ціннісного й етичного компонента, що включає дотримання принципів академічної доброчесності, коректне цитування, повагу до інтелектуальної власності та відповідальність за результати наукової комунікації. У межах концепції інформаційно-цифрової культури бібліографічна культура розглядається як показник зрілості фахівця, його готовності до професійної взаємодії у цифровому середовищі та усвідомлення соціальної значущості наукової діяльності. Таким чином, бібліографічна культура в умовах цифровізації постає як важлива складова культури професійного спілкування, що забезпечує якість наукового дискурсу, сприяє збереженню культурної спадкоємності та формує підґрунтя для відповідальної й етичної професійної комунікації у цифровому просторі.

Висновки. У ході дослідження встановлено, що культура професійного спілкування в умовах цифровізації є багатовимірним феноменом, який формується на перетині інформаційної, цифрової та комунікативної культури й охоплює технологічні, етичні та соціокультурні аспекти професійної діяльності. Цифрове середовище істотно трансформує традиційні форми професійної комунікації, розширюючи її можливості та водночас підвищуючи вимоги до культури мовлення, відповідальності й дотримання етичних норм. Доведено, що ефективність професійного спілкування у цифровому просторі залежить не лише від володіння цифровими інструментами, а насамперед від сформованості інформаційно-цифрової культури фахівця, яка включає медіаграмотність, критичне мислення, дотримання принципів академічної доброчесності та професійної етики.

Особливої актуальності ці вимоги набувають в умовах воєнного стану й поширення віддалених і гібридних форматів роботи, коли цифрове середовище стає основним простором професійної взаємодії. Важливою складовою культури професійного спілкування у таких умовах є бібліографічна культура як підсистема цифрової культури, що забезпечує якість наукового дискурсу, спадкоємність знань і відповідальне ставлення до інформації.

Отже, інноваційні підходи до професійного спілкування в умовах цифровізації мають ґрунтуватися на комплексному розвитку інформаційної та цифрової культури, що створює передумови для ефективної взаємодії, соціальної відповідальності та сталого розвитку професійних спільнот.

Література:

1. Жалдак М. І. Інформаційна культура. *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком Інтер. 2008. С. 362-363.
2. Інформаційна культура: навч. посіб. / В. С. Цимбалюк, Ю. В. Яцишин, Н. Б. Новицька, Р. А. Калюжний, М. Я. Швець. Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2007. 254 с.
3. Новицька Н. Б. Організаційно-правові аспекти інформаційної культури в управлінській діяльності : автореф. дис... канд. юрид. наук. Ірпінь : Нац. акад. держ. податк. служби України. 2007. 21 с.
4. Павленко Г. А. Інформаційна культура соціальних суб'єктів як фактор удосконалення управління суспільством : автореф. дис. ... канд. філос. наук. Київ : Акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти. 2009. 20 с.
5. Струтинська О. В. Цифрові навички і цифрова компетентність: зарубіжний досвід країн ЄС і перспективи для України. *Фізико-математична освіта*. 2020. № 3 (25). Ч. 1. С. 94–102.
6. Астаф'єв А. О. Питання розвитку цифрової культури українського соціуму : аналітична записка. 2014. URL : <https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/pitannya-rozvitku-cifrovoi-kulturi-ukrainskogo-sociumu>
7. Шищенко І. В., Харченко І. І. Принципи формування інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 79, Т. 2. С. 140-143.
8. Стрельников В. Ю., Лебедик Л. В. Розвиток культури ділового спілкування фахівців в умовах неперервної освіти. *Неперервна освіта*. 2025. № 5 (224). С. 47-53.

References:

1. Zhaldak, M. I. (2008). Informatsiina kultura [Information culture]. *Entsyklopediia osvity – Encyclopedia of Education*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
2. Tsymbaliuk, V. S., Yatsyshyn, Yu. V., Novytska, N. B., Kaliuzhnyi, R. A., & Shvets, M. Ya. (2007). Informatsiina kultura [Information culture]. Irpin : National University of the State Tax Service of Ukraine [in Ukrainian].
3. Novytska, N. B. (2007). Orhanizatsiino-pravovi aspekty informatsiinoi kultury v upravlinskii diialnosti [Organizational and legal aspects of information culture in management activity] (Extended abstract of candidate's thesis). Irpin : National Academy of the State Tax Service of Ukraine [in Ukrainian].
4. Pavlenko, H. A. (2009). Informatsiina kultura sotsialnykh subiektiv yak faktor udoskonalennia upravlinnia suspilstvom [Information culture of social actors as a factor in improving public governance] (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv : Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Institute of Higher Education [in Ukrainian].
5. Strutynska, O. V. (2020). Tsyfrovi navychky i tsyfrova kompetentnist: zarubizhnyi dosvid krain YeS i perspektyvy dlia Ukrainy [Digital skills and digital competence: foreign experience of EU countries and prospects for Ukraine]. *Fizyko-matematychna osvita – Physical and Mathematical Education*, 3(25), Part 1, 94–102 [in Ukrainian].
6. Astafiev, A. O. (2014). Pytannia rozvytku tsyfrovoi kultury ukrainskoho sotsiumu [Issues of digital culture development of Ukrainian society]. Analytical report. National Institute for Strategic Studies. Retrieved from <https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/pitannya-rozvitku-cifrovoi-kulturi-ukrainskogo-sociumu> [in Ukr].
7. Shyshenko, I. V., & Kharchenko, I. I. (2021). Pryntsypy formuvannia informatsiino-tsyfrovoi kultury maibutnikh fakhivtsiv [Principles of forming information and digital culture

of future specialists]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of Creative Personality Formation in Higher and General Education Schools*, 79(2), 140–143 [in Ukrainian].

8. Strelnikov, V. Yu., & Lebedyk, L. V. (2025). Rozvytok kultury dilovoho spilkuvannia fakhivtsiv v umovakh neperervnoi osvity [Development of business communication culture of specialists in the context of continuing education]. *Neperervna osvita – Continuing Education*, 5(224), 47–53 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 13.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.02.2026